

թեան առջև լուռ կը կենան, չէ՛ք ըսեր թէ վրդ-ին զարգումը մոլորութիւն էր և այդ մոլորութիւնը կամայ կամաց ընտանի չէ՛ր դառնար իրեն իրելու ուղ-դուքիւն: Գայթակցութիւն և ճշմարիտ գայթակցութիւն սա չէ՛ր ըլլար, մոլորութիւնը հերքել չէր: Գայթակցութիւն ըլլալ: Քրիստոսի գաղտնացած վայրը ուր է ուրեմն, մոլորութիւնը զարթո-ղողին թէ՛ անոր մոլորութիւնը հերք-ըողին: Այս տեղ ալ մեծ ճարտարու-թիւն ցոյց կուտայ պաշտպան փաս-տաբանը: Քրիստոս վա՛յ կը կարգայ գայթակցութիւն պատճառողին, այ-սինքն «մոլորութիւն զարթողին և տարածողին (Մատթ. ԺԲ 6-7)» փաս-տաբանը այս վայրը կը դարձնէ այն մո-լորութիւնը հերքողներուն վրայ իբր թէ անոնց դէմ գրեցողը՝ շատեր իմացան և գայթակցեցան: ո՛չ, ոչ ամենեւին շատ քաղաքական է այս: անոնք մոլորութիւնը չը զարթողեցին որ ընթերցող-ները գայթակցէին, անոնք մոլորութիւնը ճանչցողին տանիքներու վրայ ճշմարտութիւնը զարթողելու, ինչպէս Քրիստոս պատմարած էր (Մատթ. Ժ. 21): և ժողովուրդը գայթակցութիւնէ ետ պահեցին:

Գ. «Իստեղիտ իրաւունքը կապողը» Պաշտպան փաստաբանը ասուե՛ր և ա-ստեղ պէս խելը ըսանք ալ խառնելով վիճակը հանկու՜ն ետքը տարածաբան-ներուն «Առ պատկառանք» ըսած փաստն ալ յառաջ կ'ըլլէ՛ իրեն հո-րաբարտեցի փաստ: երկամասոր ըլ-լանք կարդալու: «Հողուոր իշխանու-թիւնը որ ամէն առիթի մէջ առաջին և վերջին խոսքը պիտի ըսէ, գիտէ ու ըսելի իր իրաւասութեան տակ գրած նոսր ո՛ր և է եկեղեցականին կրօնական կամ վարչական թիւթովութիւն և ըստ այնմ որոշմէ՛ Աւելի ընտարը չէ՛ այս-պիսի խնդիրներու մէջ՝ յարգել հողե-ւոր իշխանութեան զիրքն ու զերեք պատկառ կալ և սպասել որ ինքը գործէ: Ի՛նչ հարկ կայ այսքան փութ-կատութեան (») և նախաձեռնաբարու-թեան (») միջամտելու համար հողե-ւոր իշխանութեան գործին և անուղ-ղակի կերպով առ ոչինչ դրել անոր ձեռ-նըստութիւնը... Հետեւաբար այս-պիսի պարտաւնեւում մէջ չպատկէ հո-գեւոր իշխանութեան, կամ չպարտաւ-նեւումը անոր: Եւ անոր պարտաւնեւ-թիւնը չուած ըսանք մը, և նախ ինք մեծ գայթակցութիւն կը պատճառէ ժողո-վրդեան»:

Ո՛ր, ո՛չ, հազար անգամ ո՛չ: Հա-ւատարմ կրօնքը՝ եկեղեցին հողեւոր իշխանութեան սեպականութիւնը չէ՛: «Հողեւոր ազգաց իրաւունքն է»: աղ-գին յետին անհատ ալ իրաւունք ունի անոր մէջ: հողեւոր իշխանութիւնը պատկանէ մէջին անոր, միայնա-ման և իրաւաբարը:— Արք. երբ կրօ-նական մարդ կարծիքներ երեւան կազման հրապարակներու մէջ՝ մասնա-ւանդ եկեղեցական սքեմին տակ, որու ընդերքը պէտք է նայի ժողովուրդը (Մատթ. Բ. 7 և Անդ. Բ. 12), և հողեւոր իշխանութիւնը անասրներ զանախ անոր մասին, ամէն անհատ ի-րաւունք ունի որ կրօնին իր սրբու-թեանը դէմ նետուած հայտնաբեր վե-րադարձել նախադէմ: և իրաւունք պահանջելու Այստեղ հողեւոր իշխանու-թեան «Կիրքին և զերբին զպէտե-րան չկայ: Կարելի է հողեւոր իշխա-նութիւնը կը ըսէ՝ «Գիրքինով թէ կա-րելութիւնը չունի երաժքը» կամ՝ վեր ի վերջ տեսութեանը իրողութեան՝ այնպէս կը կարծէ և կը լսէ, ա-տով մասնաւորներ խօսելու և զերեւել իրաւունքին չեն կապուող: և անոնց խօսելուն ու զերեւել ալ հողեւոր իշ-խանութեան դէմ յարգանքի պակասու-թիւն ըլլալու: ընդհակառակն օգնու-թիւն կ'ըլլայ անոր խնդիրը լուսարա-նելու մասին և կարեւորութիւն տալու անոր: Անհատական իրաւունքը մինչ-հաս հոս ալ չըզգայր: անկի կրաւունք ունի նաև իր ձայնը բարձրացնելու, երբ տեսնէ որ տեղական հողեւոր իշխանութիւնը ալ կը զոյգէ իրողու-թեան, մինչդեռ խնդիրը դառնաւ-բանական բնութիւն ունի: Ան դա-նալուութիւն կը պատճառէ ժողո-վրդեան:

Երբ կայ Պատ. Հանդէսին ծանու-ցումը շարժարմ մը առաջ կարգացուեցաւ թէ յալորք թերթով պիտի գրէր վրդ-ին կրօնքը «Բարեփոխում յօդուածին վր-րայ, ամէն ոք ապահով էր որ յօդուա-ծին ամբարշտական ըլլալը անվիճելի ճշմարտութիւն լինելու՝ պիտի առա-ջարկէր հրապարակու: Կորին վրդ-ին որ իր մոլորութիւնը յետադիւր, և ասով մնայիր փակուել, գայթակցու-թիւնն անհետանար: Բայց իրենք անանկ չարաժան ինքզին վրդ-ի փաստարարու-թեան դերը տեսնանք և սխալ վրդ-ը չգծողը նորօրինակ սկզբունքով մը:— Մարքոս մը գրուեցաւ խօսքը կամ խօս-քին բուն իմացութեան հասկումը՝ սա-րեան հանելու համար պէտք է՝ ըսաւ՝ մարքոս ուսումնասիրել, անոր զը-րած գիրքերը կարդալ: խորհելու և զը-րելու եղանակին միտ դնել, ու այնպէս անոր ըսել ուղածը հասկնալ: Մարքոս

որ կը հայտնէ յայտնի բառերով, ի՛նչ բանի համար պէտք է եղեր զինքը՝ իր կենսա՞նք իր ընտրութիւնը էին: ուսումնա-սիրել՝ հասկնալու համար իրօք «Կը հայ-հոյէ՛ չէնէ «Թերեւս կ'ազդե՞ն» Բանը՝ խօսքը տրուած է մարդկեմ իր մտքի գաղափարը յայտնելու համար, աղ-գէր որ մարքոս «ճերմակ» կ'ըսէ, ես ի՛նչպէս և ի՛նչպէս ուսումնասիրեմ զին-քը, և ի՛նչպէս ենթադրեմ թէ Թերեւս «սեւ» կ'ըսէ: ձեռքը այսպէս վարած է ինչ փաստարանն ալ Կորին վրդ-ի պաշտպանութեան մասին, բայց այնու-հանդերձ չէ աղոթած, և իր փաստաբա-նութեան քողը ձեռքը ջուրը ինձան էն:

— Թողուածին սկիզբը գրեթէ դատա-պարտած կամ մեղադրած էր վրդ-ը: ըսելով թէ «Շատ ցաւ գրացնելը քանի մը անգամ ու անհամ ինքնադատու-թիւններու համար, որոնք սպրդելու չէին իր զրկէ, և ո՛չ միայն սպրդելու չէին ատենը, այլ ինքը նոյն իսկ խոր-հելու ալ չէր անոնց վրայ»: Բայց վեր-ջարանին մէջ խնդիրը կ'ալայկերպէ, «Մեքե՛ կ'ըսէ՛ իրը հետեւող Կորին վրդ-ի խորհելու և զերելու եղանակին՝ այսպիսի խնդիրներու մէջ, անուսանդ իբր ծանօթ ալ մեր պաշտօնակցին, տա-րօրեանկ չդասնէ իր բարեփոխում յօ-րու ուսմը... Ի՛նչ մը անհամ, բայց «Թերեւս բարեփոխութեամբ» գրի առ-նուած յօդուած մ'է»:

Շատ զարմանալի չէ՛ք զատելը հինայ այս եղբայրացիները: Անս այսպիսի ասանկ կ'ըլլայ անհատ քննադատու-թիւնն ու արդար դատաւարներ: Մեքե՛ թէ՛ և չինք տեսներ թէ ինչ յայտնի նա-խադրանքներ է հետեւած է այս պարզ եղբայրացիները, բայց պահ մը ըն-դուծինք զայն, և աղաչենք Բա-ղէն վարդապետին որ հանձն ըս-ցաւորը մեզի՛ թէ «բարեփոխութեամբ» ի՛նչ իմանանք: «Աստուծոյ դրած օ-րէնքները վարդապետութիւնները պէտք է փոխենք, ընա՛ւ հող չընենք» ըսելը: Արքեւոր այս խօսքը՝ «Աստուծոյ դրած օրէնքները, և ինչ անխախտ պահենք, ամենայն երկուդո՞ւթեամբ անոնց հե-տեւենք, և արտի անկեղծութեամբ դա-նանք համարները» ըսել է:

Աս բացատրութիւնը Թերեւս օրբա-ս գործէ յօդուածը: ՍԱՀԱԿ Բ. ՏՐ. ՍԱՐԳՍԵԱՆ 23 Օգոստ. 1905 Օրթմաբէյ

ԱՐՏԱՔԻՆ

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԿԱՅՈՒՄԻՒՆԻՍՏ

ԱՆՎԻՈՅ ԵՒ ՀԱՐՈՒՆԻ ԳԱՇԱԿՅՈՒԹԻՒՆԸ

«Սրամսար»-ի երկրագրականէն Մեծն Բրիտանիոյ և Ճաքոնի միջև կը ճարտար զինակցութեան զայնադրին նկատմամբ նախապէս մտաւորն մէջ հրատարակուած քննադատութիւնները, կը համարձակենք ըսել թէ, պիտի կոր-սնանք իրենց արժէքը, երբ այդ դա-նադրութեան պարտաւնութիւնը հրա-տարակութեան արտին: Նախ և առաջ, այս դաշնագրութիւնը ոչ թէ պատե-րազմի ալ խաղաղութեան համար կըն-քուած է: Անոր միակ նպատակն է կեղքը: Ասիոյ մէջ դաշնութիւն ունեցող հասարակականութիւնը պահանջելու Ուս-տի Մայրաքաղաք Արեւելքի վաճառակա-նութեան զարգացումն մասնաւոր շահ ունեցող ամէն ազգերու:— Ի մէջ այլոց Քիթաօնէյի մէջ Գերմաններուն եւ Հնդկացիներուն մէջ Գաղղիացիներուն— գոյնաւորութիւն պիտի պատճառէ այս դաշնագրութիւնը: Ներկայից, այս դաշնագրի-րը Ռուսիոյ դէմ չէ կնքուած ցորակի ձայնի կառավարութիւնը խաղաղու-թիւնը վրդովելու ջանաքը չըլլալու: Ան կառավարութիւնը որ կրնայ ու է վտանգ մը նշմարել Լոնտոնի և Թոքիո-սի մէջ տեղի ունեցած այս կարգադ-րութեան մէջ, խաղաղութիւնը վրդու-վելու նկրտող և պարզ ջուրերուն մէջ ձուլ օրոյս յուսացող կառավարու-թիւնն է այն: Անգլիոյ և Ճաքոնի մէջ-նուց կնքուած դաշնագրութիւնը ստու-գիւն այնպիսի դաշնագրի մըն է որ պատճառ ունի պաշտպանելու հաստատ-ուած և ընդունուած շահերը: Ասիական պայտուցուած է անոր պարտաւնու-թեամբ: Այստեղեան այս զգին աշա-կողմը գտնուող ընդարձակաբանալ երկր-ները—երկիր մը որ կը պարտաւնէ չընդ-կատուանի օտարմանալու ընակող կէս քաղաքակրթեալ ժողովուրդներ— պիտի մնայ Անգլիոյ և Ճաքոնի միջակայ-պաշտպանութեան տակ: Մայրաքաղաք Արեւելքի ջուրերուն մէջ տեղի ունե-նալով ոչ ոք և յարձակման դէմ պիտի մա-քառին երկու պնակակց տէրութիւններուն միացեալ ծովային ուժերը: Մեր մեծ գաղթականները (Հնդկաստանի) սա-ն մանկեղան վրայ ապագայ ու է յար-ձակում մը անոնց միացեալ զինուորա-կան ուժերուն միջոցաւ վտանգ հարկ պիտի ըլլայ: Բայց օրոյս դաշնագրու-թիւնը, ինչպէս կը տեսնենք մեր բա-

րիգեան թղթակցին քայած հետադրին, վերջինիս գիծին արեւմտեան կողմին հետ վերաբերութիւն մը չունի, այս ճշմարտութիւնը արդէն խոստովանած են ֆրանսացի դիւտողներ: Անոնք ընա-խառնաբար գտն են որ այնպիսի կար-գաբերութիւն մը կնքուած է որուն զօ-րութեանը իրենց Հնդկացիներու ստաց-ուածքը անուղղակի կերպով երաշխա-ւորուած է: Փրանսացի դիւտագրու-նեք հասկցած են թէ անկեղծարարական զինակցութիւնը միմիայն Մայրաքաղաք Միլիոն Ասիոյ կը վերաբերի:

Մեծն Բրիտանիոյ այս դաշնագրով ինչ կը շահի և ի՛նչ վրայ կուտայ: Մեքե՛ չինք պահանջներ որ Ճաքոն Հնդկաս-տանի մէջ մեր հաշտին պատերազմու-Այսպիսի կարգադրութիւն մը հասա-նարապէս անընդունելի պիտի ըլլար երկու կողմերուն հանրային կարծիքին: Ինչ որ կարգադրուած է ընտանի եւ բացարձակապէս օրինաւոր աշխատու-թեան բաժանում մըն է: Մեքե՛ համար շատ դժուար է մեծ նաւատիրոջ մը չարման մէջ դնել: Գիւրբին է նաեւ Ճաքոնի համար շարժման մէջ դնել մեծ բանակ մը: Հնդկաստանի Կայսերի և Ճաքոնի Միջադատչին տրամադրութեան տակ դրուած պաշտպանողական մի-նութեան թէ՛ ցամաքի և թէ՛ ծովու վրայ, ա՛նքան զօրաւոր են որ երկու վեհապետներն դէմ առաքելը կար-գալու վտանգը զգալի կերպով նուա-զած է: Մարդասիրական տեսակետով խօսելով, կրնանք ըսել թէ յառաջիկայ ընտան կամ երեսուն տարուան համար վտանգը աննշանցած է:

ՃԱՐՈՒՆԻ ՊԱՏՃԱԿԱՆ ՕՐԵՆՔԸ.— Լոնտոնի Ռիվերին Սրամսար թերթը կը հրատարակէ հետեւեալը որ ամիս-փութէն է այն տեսակցութեան զոր ի՛ր վիճակին թղթակցը ունեցած է վեր-ջերս Ճաքոնի նշանաւոր իրաւագիտ Քիթոն: Օպորի հետ որ այս միջոցին կ'ըզգալու աւտորիական պատմական օ-րէնքին խորագրին ուսումնասիրու-թիւնով:

— Մասնաւորաբար կը հետաքը-րուի, ըսած է Քիթոն: Օվաղ, զգա-տաբար դաշնութեան և զերթեւեան վե-րաբերելու օրէնքներու, որովհետեւ ա-ստեղ չառ առնչակից են իրարու: «Երբ գիծի թիւնն տեսնող լեզու-ն, Ճաքոնի ընտանը ապահովաբար պարագ պիտի ըսան:

«Ըսած եմ թէ շատ մեծ բարիք յա-ռաջ բերած են Վիկտորի խնայողական հաստատութիւններն ու օգնութեան ըն-կերութիւնները: Այս երկու հաստա-տութիւններն ալ կը խորհմ ճաքոնի մէջ հաստատել:

«Երբ ընկերական հարցերու վրայ ըրած ուսումնասիրութիւնն աւարտու-միտի գաղափար մը զգաւատաբար դրու-թեան բարեփոխումով: Մեր պատճա-կան կանոնը որ ընդհանրապէս Փրան-սակապութիւններն ու օգնութեան ըն-կերութիւնները: Այս երկու հաստա-տութիւններն ալ կը խորհմ ճաքոնի մէջ հաստատել:

«Մեր ընկերական հարցերու վրայ ըրած ուսումնասիրութիւնն աւարտու-միտի գաղափար մը զգաւատաբար դրու-թեան բարեփոխումով: Մեր պատճա-կան կանոնը որ ընդհանրապէս Փրան-սակապութիւններն ու օգնութեան ըն-կերութիւնները: Այս երկու հաստա-տութիւններն ալ կը խորհմ ճաքոնի մէջ հաստատել:

«Մեր ընկերական հարցերու վրայ ըրած ուսումնասիրութիւնն աւարտու-միտի գաղափար մը զգաւատաբար դրու-թեան բարեփոխումով: Մեր պատճա-կան կանոնը որ ընդհանրապէս Փրան-սակապութիւններն ու օգնութեան ըն-կերութիւնները: Այս երկու հաստա-տութիւններն ալ կը խորհմ ճաքոնի մէջ հաստատել:

«Մեր ընկերական հարցերու վրայ ըրած ուսումնասիրութիւնն աւարտու-միտի գաղափար մը զգաւատաբար դրու-թեան բարեփոխումով: Մեր պատճա-կան կանոնը որ ընդհանրապէս Փրան-սակապութիւններն ու օգնութեան ըն-կերութիւնները: Այս երկու հաստա-տութիւններն ալ կը խորհմ ճաքոնի մէջ հաստատել:

«Մեր ընկերական հարցերու վրայ ըրած ուսումնասիրութիւնն աւարտու-միտի գաղափար մը զգաւատաբար դրու-թեան բարեփոխումով: Մեր պատճա-կան կանոնը որ ընդհանրապէս Փրան-սակապութիւններն ու օգնութեան ըն-կերութիւնները: Այս երկու հաստա-տութիւններն ալ կը խորհմ ճաքոնի մէջ հաստատել:

«Մեր ընկերական հարցերու վրայ ըրած ուսումնասիրութիւնն աւարտու-միտի գաղափար մը զգաւատաբար դրու-թեան բարեփոխումով: Մեր պատճա-կան կանոնը որ ընդհանրապէս Փրան-սակապութիւններն ու օգնութեան ըն-կերութիւնները: Այս երկու հաստա-տութիւններն ալ կը խորհմ ճաքոնի մէջ հաստատել:

«Մեր ընկերական հարցերու վրայ ըրած ուսումնասիրութիւնն աւարտու-միտի գաղափար մը զգաւատաբար դրու-թեան բարեփոխումով: Մեր պատճա-կան կանոնը որ ընդհանրապէս Փրան-սակապութիւններն ու օգնութեան ըն-կերութիւնները: Այս երկու հաստա-տութիւններն ալ կը խորհմ ճաքոնի մէջ հաստատել:

«Մեր ընկերական հարցերու վրայ ըրած ուսումնասիրութիւնն աւարտու-միտի գաղափար մը զգաւատաբար դրու-թեան բարեփոխումով: Մեր պատճա-կան կանոնը որ ընդհանրապէս Փրան-սակապութիւններն ու օգնութեան ըն-կերութիւնները: Այս երկու հաստա-տութիւններն ալ կը խորհմ ճաքոնի մէջ հաստատել:

«Մեր ընկերական հարցերու վրայ ըրած ուսումնասիրութիւնն աւարտու-միտի գաղափար մը զգաւատաբար դրու-թեան բարեփոխումով: Մեր պատճա-կան կանոնը որ ընդհանրապէս Փրան-սակապութիւններն ու օգնութեան ըն-կերութիւնները: Այս երկու հաստա-տութիւններն ալ կը խորհմ ճաքոնի մէջ հաստատել:

«Մեր ընկերական հարցերու վրայ ըրած ուսումնասիրութիւնն աւարտու-միտի գաղափար մը զգաւատաբար դրու-թեան բարեփոխումով: Մեր պատճա-կան կանոնը որ ընդհանրապէս Փրան-սակապութիւններն ու օգնութեան ըն-կերութիւնները: Այս երկու հաստա-տութիւններն ալ կը խորհմ ճաքոնի մէջ հաստատել:

«Մեր ընկերական հարցերու վրայ ըրած ուսումնասիրութիւնն աւարտու-միտի գաղափար մը զգաւատաբար դրու-թեան բարեփոխումով: Մեր պատճա-կան կանոնը որ ընդհանրապէս Փրան-սակապութիւններն ու օգնութեան ըն-կերութիւնները: Այս երկու հաստա-տութիւններն ալ կը խորհմ ճաքոնի մէջ հաստատել:

«Մեր ընկերական հարցերու վրայ ըրած ուսումնասիրութիւնն աւարտու-միտի գաղափար մը զգաւատաբար դրու-թեան բարեփոխումով: Մեր պատճա-կան կանոնը որ ընդհանրապէս Փրան-սակապութիւններն ու օգնութեան ըն-կերութիւնները: Այս երկու հաստա-տութիւններն ալ կը խորհմ ճաքոնի մէջ հաստատել:

«Մեր ընկերական հարցերու վրայ ըրած ուսումնասիրութիւնն աւարտու-միտի գաղափար մը զգաւատաբար դրու-թեան բարեփոխումով: Մեր պատճա-կան կանոնը որ ընդհանրապէս Փրան-սակապութիւններն ու օգնութեան ըն-կերութիւնները: Այս երկու հաստա-տութիւններն ալ կը խորհմ ճաքոնի մէջ հաստատել:

«Մեր ընկերական հարցերու վրայ ըրած ուսումնասիրութիւնն աւարտու-միտի գաղափար մը զգաւատաբար դրու-թեան բարեփոխումով: Մեր պատճա-կան կանոնը որ ընդհանրապէս Փրան-սակապութիւններն ու օգնութեան ըն-կերութիւնները: Այս երկու հաստա-տութիւններն ալ կը խորհմ ճաքոնի մէջ հաստատել:

«Մեր ընկերական հարցերու վրայ ըրած ուսումնասիրութիւնն աւարտու-միտի գաղափար մը զգաւատաբար դրու-թեան բարեփոխումով: Մեր պատճա-կան կանոնը որ ընդհանրապէս Փրան-սակապութիւններն ու օգնութեան ըն-կերութիւնները: Այս երկու հաստա-տութիւններն ալ կը խորհմ ճաքոնի մէջ հաստատել:

«Մեր ընկերական հարցերու վրայ ըրած ուսումնասիրութիւնն աւարտու-միտի գաղափար մը զգաւատաբար դրու-թեան բարեփոխումով: Մեր պատճա-կան կանոնը որ ընդհանրապէս Փրան-սակապութիւններն ու օգնութեան ըն-կերութիւնները: Այս երկու հաստա-տութիւններն ալ կը խորհմ ճաքոնի մէջ հաստատել:

«Մեր ընկերական հարցերու վրայ ըրած ուսումնասիրութիւնն աւարտու-միտի գաղափար մը զգաւատաբար դրու-թեան բարեփոխումով: Մեր պատճա-կան կանոնը որ ընդհանրապէս Փրան-սակապութիւններն ու օգնութեան ըն-կերութիւնները: Այս երկու հաստա-տութիւններն ալ կը խորհմ ճաքոնի մէջ հաստատել:

«Մեր ընկերական հարցերու վրայ ըրած ուսումնասիրութիւնն աւարտու-միտի գաղափար մը զգաւատաբար դրու-թեան բարեփոխումով: Մեր պատճա-կան կանոնը որ ընդհանրապէս Փրան-սակապութիւններն ու օգնութեան ըն-կերութիւնները: Այս երկու հաստա-տութիւններն ալ կը խորհմ ճաքոնի մէջ հաստատել:

«Մեր ընկերական հարցերու վրայ ըրած ուսումնասիրութիւնն աւարտու-միտի գաղափար մը զգաւատաբար դրու-թեան բարեփոխումով: Մեր պատճա-կան կանոնը որ ընդհանրապէս Փրան-սակապութիւններն ու օգնութեան ըն-կերութիւնները: Այս երկու հաստա-տութիւններն ալ կը խորհմ ճաքոնի մէջ հաստատել:

«Մեր ընկերական հարցերու վրայ ըրած ուսումնասիրութիւնն աւարտու-միտի գաղափար մը զգաւատաբար դրու-թեան բարեփոխումով: Մեր պատճա-կան կանոնը որ ընդհանրապէս Փրան-սակապութիւններն ու օգնութեան ըն-կերութիւնները: Այս երկու հաստա-տութիւններն ալ կը խորհմ ճաքոնի մէջ հաստատել:

«Մեր ընկերական հարցերու վրայ ըրած ուսումնասիրութիւնն աւարտու-միտի գաղափար մը զգաւատաբար դրու-թեան բարեփոխումով: Մեր պատճա-կան կանոնը որ ընդհանրապէս Փրան-սակապութիւններն ու օգնութեան ըն-կերութիւնները: Այս երկու հաստա-տութիւններն ալ կը խորհմ ճաքոնի մէջ հաստատել:

«Մեր ընկերական հարցերու վրայ ըրած ուսումնասիրութիւնն աւարտու-միտի գաղափար մը զգաւատաբար դրու-թեան բարեփոխումով: Մեր պատճա-կան կանոնը որ ընդհանրապէս Փրան-սակապութիւններն ու օգնութեան ըն-կերութիւնները: Այս երկու հաստա-տութիւններն ալ կը խորհմ ճաքոնի մէջ հաստատել:

«Մեր ընկերական հարցերու վրայ ըր

